

Ե. ՏԱՐԻ, ԹԻՎ 4, Մարտ 2022

ԳԱՆԱՏԱՅԻ ՀԱՅՈՑ ԹԵՄԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ԱՄՍԱԹԵՐԹ

ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ ՊԱՏԳԱՄԸ

ԱՂՕԹՔԸ՝ ՄԵԾ ՊԱՀՈՑ ԲԱՆԱԼԻՆ

Մեծ Պահոց քառասնորեայ ժամանակաշրջանին, Քրիստոս կը հրաւիրէ մեզ Իրեն երթալու և հետևելու. «Ինծի եկէք դուք բոլորդ, յոգնածներ և բեռնաւորուածներ, և ես հանգիստ պիտի տամ ձեզի» (Մտ 11:28): Յիսուս, Մեծ Վարդապետը, կը հրաւիրէ մեզ քալելու Իր խօսքի լոյսի ճանապարհէն. «Ով որ ինծի կը հետևի՝ խաւարի մէջ պիտի չքալէ, այլ պիտի ունենայ այն լոյսը որ կեանքին կ'առաջնորդէ» (Յհ 8:12): Յիսուսի ընկերակցութիւնը մեզի հետ, արծարծուած աղօթքի և եկեղեցւոյ խորհուրդներուն ընդմէջէն, անհրաժեշտ ոյժն ու համարձակութիւնը կը ներշնչէ հետևելու Իրեն, ապրելու կեանք մը՝ ինչպէս որ Ինք կ'ուզէ: Իսկ Աղօթքը ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ՝ մարդուն երկրէն երկինք փոխադրող աստիճանը: Աղօթքով մենք Քրիստոսի առջև կը կանգնինք և կը միանանք Անոր ու կը յայտնենք, որ պատրաստ ենք ընդունելու Անոր պարզաւոր շնորհքները:

Քրիստոսի ծառաներն ենք մեր ամբողջ կեանքի ընթացքին և բնականաբար պէտք է կատարենք Անոր ըսածները: Պէտք է կատարենք այն ամէնը՝ ինչ որ Ան մեզ պատուիրած է: Մէկ խօսքով, պէտք է կատարենք Անոր կամքը, ո՛չ թէ Իր գովասանքին արժանանալու համար, այլ ընդունելու Անոր

ողորմութիւնն ու շնորհքը: Իբրև քրիստոնեայ անհատներ, նոյն ձևով պէտք է վարուինք մեր նմաններուն հանդէպ: Չուրախանանք մեղքի մէջ ընկղմուած մարդուն համար, ընդհակառակը, ճաքայ ցոյց տանք, ձեռք երկարենք՝ օգնելու Բարի Սամարացիի նման:

Յիսուս Ինք մեզի յայտնեց, թէ Աստուած մարդասէր և ողորմած Հայր է, որ մեզ կը հրաւիրէ Իրեն դիմելու, հաւատքով ու վստահութեամբ աղօթելու՝ մեր բոլոր կարիքներուն համար: Տակաւին, Յիսուս Ինք էր որ մեզի սորվեցուց, թէ Աստուծոյ աչքին բոլորս ալ արժէքաւոր ու արժանաւոր որդիներ ենք՝ առանց սեռի կամ տեսակի կամ գոյնի տարբերութեան ու խտրութեան, թէ աստուածային բիրեղ, մաքուր, անշահախնդիր սէրն է մարդկային կեանքի առաջին ու միակ կանոնը:

Քրիստոս սորվեցուց մեզի, որ երկու տեսակ աղօթք կայ՝ առանձնակի և հաւաքական: Սակայն երկու պարագաներուն ալ էական պայմանը հաւատքն է:

Աղօթքը, փառաբանութիւն ըլլայ թէ խնդրանք, բարեխօսութիւն թէ գոհաբանութիւն, պէտք է Աստուծոյ կամքին հետ միացած ըլլայ՝ սրտէն բխի. այն ժամանակ այդ աղօթքը հրաշքներ կը գործէ: Ինչպէս Քրիստոս կ'ըսէ. «Վստահ եղէք, որ եթէ հաւատք ունենաք և չկասկածիք, ո՛չ միայն պիտի կարենաք կատարել թզենիին պատահածը, այլ նոյնիսկ եթէ այս լեռան ըսէք՝ «Ել և ծով ինկիր», պիտի կատարուի: Եւ աղօթելու ժամանակ ինչ որ հաւատալով խնդրէք՝ կը ստանաք» (Մտ 21: 21-22):

Քրիստոս մեծագոյն օրինակը հանդիսացաւ իւրաքանչիւր աղօթողի: Ան կ'աղօթէր ամէն ժամանակ՝ գործի սկիզբը և վերջը: Ան աղօթեց ու յաղթեց սատանայի փորձութեան: Ան աղօթեց ու պայծառակերպուեցաւ: Ան աղօթեց նոյնիսկ խաչին վրայ, զինք խաչողներուն համար:

Յաճախ երբ կ'աղօթենք, կ'ուզենք անմիջապէս ստանալ մեր խնդրանքին պատասխանը: Սակայն պէտք է լաւ գիտնանք, որ Աստուած երբեմն կը յետաձգէ մեր խնդրանքին կատարումը այլ նպատակի համար, ինչպէս օրինակ՝ մեզ ամրացնելու, փորձելու և կամ մեր հաւատքը զօրացնելու համար:

Վերջապէս, աղօթքով մենք կը բարձրանանք Աստուծոյ մօտ, հեռանալով աշխարհի հոգերէն և զբաղմունքներէն կը հանգստանանք և կը նորոգուինք հոգևոր ճշմարիտ արժէքներով:

ԲԱԲԳԷՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

ՄԵԾ ՊԱՀՔՆ ՈՒ ՄԵՂՔԵՐՈՒ ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Մեղքերու խոստովանութիւնը աշխարհի սկիզբէն սահմանուած կարգ մըն է: Մեր նախածնողները՝ Ադամն ու Եան, ուտելով բարիի և չարի գիտութեան ծառէն, անհնազանդ գտնուեցան Աստուծոյ պատուիրաններուն դէմ, ծնունդ տալով մեղքին, որուն հետ զուգահեռ յայտնուեցաւ նաև Աստուծոյ շնորհքը՝ ողորմութիւնն ու մարդասիրութիւնը: Եւ երբ Աստուած Ադամին ըսաւ.- «Ո՛ր ես» (ԾՆ.9.3), խորքին մէջ այս հարցադրումը հրաւեր մըն էր նախամարդուն, որպէսզի խոստովանէր իր մեղքը. դժբախտաբար մարդը անտեսեց իր յանցանքը և դատապարտուեցաւ:

Ադամ ու Եայէն ետք մեղքը շարունակուեցաւ աշխարհի վրայ: Այսօր ահաւոր մեղքեր կը գործուին և անմեղ մարդ գրեթէ գոյութիւն չունի:

Սակայն Քրիստոսի Յարութեամբ մարդը հնարաւորութիւն ունեցաւ խոստովանութեամբ գտնելու իր հոգեկան խաղաղութիւնը:

Քրիստոնէական եկեղեցին ընդհանրապէս, և հայ Առաքելական եկեղեցին մասնաւորապէս, հնարաւորութիւն ստեղծած են մեղքերու խոստովանութեամբ թողութիւն ստանալու շնորհքին:

Ուրախալի երևոյթ է, որ հաւատացեալներ յաճախ կը խոստովանին իրենց մեղքերը և թողութեան կ'արժանանան, իսկ ան որ չի խոստովանիր իր մեղքերը, անտարանը կ'ըսէ.- **«Արդէն իսկ դատապարտեալ է»:**

Խոստովանութիւնը խորքին մէջ մէկ անգամուան համար սահմանուած արաք մը չէ, այլ ընթացք մըն է, որ վախճան չունի:

Բարսեղ Կեսարացի Հայրապետը մեզի կը յիշեցնէ ըսելով.- **«Խոստովանութիւնը առանց հաւատքի, աղօթքի և ծոմապահութեան իմաստ չունի»:**

- Իսկ Եթէ հարց տանք թէ ինչ է մեղքը.-

-Մեղքը Աստուծոյ կամքին և Անոր Սրբազան օրէնքներուն դէմ գործուած յանցանք մըն է՝ մտածումով, խօսքով և գործով:

Մեղքը կը բաժնուի գլխաւոր երկու մասերու.

Ա- Ադամական կամ սկզբնական մեղք, որ ժառանգած

ենք մեր նախածնողներէն:

Բ- Գործուող կամ ընթացիկ մեղքեր, որ կը գործենք մկրտութենէ ետք, չափահաս տարիքի մէջ: Այս մեղքերը նաև ունին երկու մասեր, գիտակցաբար և անգիտակցաբար: Անգիտակցաբար մեղքերը, որ նաև ներելի կը կոչուին, կը ջնջուին խոստովանութեամբ և Ս. Հաղորդութիւն ստանալով: Գիտակցաբար գործուող մեղքերը, որ աններելի կը կոչուին, մարդս կորուստի կը դատապարտեն:

Մեր եկեղեցին խոստովանելու և հաղորդութիւն ստանալու հարցը մարդու ազատ խղճին և կամքին ձգած է, սակայն պայման դրած է, որ յաճախ հաղորդուինք:

Քրիստոնէութիւնը խեղճ մարդոց կրօնք չէ: Թոյլ անհատականութիւն ունեցողներ չեն կրնար քրիստոնէական արժանիքները պահել և իրագործել:

Քրիստոնէայի կեանքը պայքար մըն է, որուն ընթացքին կրնանք սխալիլ և մեղանչել. սակայն էականը այն է, որ քաջաբար անդրադառնանք և ընդունինք, թէ՛ գիտակցաբար և թէ՛ անգիտակցաբար գործած բոլոր մեղքերը:

Եկեղեցին, որպէս «Մայր» և միջնորդ մեղքերէ սրբուելու և քաւութիւն ստանալու, մեզի առիթը կ'ընծայէ և ցոյց կու տայ խոստովանութեամբ ու պահեցողութեամբ թողութիւն ստանալու ճանապարհը:

Իւրաքանչիւր քրիստոնէայ պէտք է գիտակցի, որ Աստուած առանց մեր մեղքերու խոստովանութեան ալ գիտէ մեր մեղքերը:

Աստուած Եսայի մարգարէի բերնով ըսած է. **«Ես եմ, որ քու յանցանքներդ կը ջնջեմ: Քու մեղքերդ ալ պիտի չիշեմ: Յիշեցնոր ինծի, դուն խօսէ՛ (խոստովանիր), որպէսզի արդարանաս»** (ԵՍ.43.25-26):

Ուրեմն, ընդունինք Աստուծոյ պարգևած ամենամեծ շնորհքը՝ ողորմութիւնը, խոստովանութեամբ ու պահեցողութեամբ մշտապէս նորոգուինք և հաղորդութեամբ սրբուինք բոլոր տեսակի մեղքերէն, կրկնելով շարականագիրին բառերը. **«ողորմութեամբդ դատէ՛ ճկ՝ Տէր, այլ ո՛չ թէ արդարութեամբ»:**

Տաթև Աւագ Քահանայ Միքայէլեան

Տիրոջ Օձեալը կու գայ՝...

Աւետարանը հոգիներուն ուղղուած աւետիսն է, և փրկութիւնը որ կ'աւետուի՝ մեղքով Աստուծմէ զրկուած և աղքատացած հոգիներուն, որոնք մեղքին պատճառով իրենց մարդկային ինքնութեան և արժանապատուութեան մէջ կոտրած են ու խորտակուած, որոնք մեղքին գերին դարձած՝ անոր կապանքներուն մէջ կը տուայտին ու կը հեծեն, որոնց հոգևոր տեսողութիւնը կորսուած է և կոյրերու պէս կը խարխափեն փրկութեան ելքին ի խնդիր, իրենց վիրաւոր հոգիին մէջ ամէն օր ապրելով Աստուծոյ որդիութենէն իրենց զրկուածութեան դառն հետևանքները, անատակ որդիին պէս, որ իր հօրը տունէն հեռու և յետին թշուառութեան հասած՝ մտաբերեց թէ ինչպիսի՞ գերազանց փառքի մը կցորդ էր և իր ազատ կամքով զայն կորսնցուց:

ԻՍԿ ԻՆՉ Է ՏՐՈՒԱԾ ԱԻԵՏԻՍԸ

Տիրոջ Օձեալը կու գայ՝

1.- Աղքատներուն աւետելու, թէ երանելի են իրենք, եթէ Աստուծմէ իրենց հեռու վիճակին կը գիտակցին և կ'ուզեն իրենց աղքատացած հոգիները Աստուծոյ ներկայութեամբ հարստացնել ու զարդարել կրկին. որովհետև դէպի Աստուած դարձր իրենց պիտի վերադարձնէ հարստութիւններու հարստութիւնը, որմէ զրկուած էին ժամանակաւորապէս, այսինքն՝ երկինքի արքայութիւնը, որ իրենց է այսուհետև (Մտ 5.3):

2.- Սրտաբեկներուն ու սգաւորներուն մխիթարութիւն բերելու (հմմտ Մտ 5.4), աւետելով թէ եկած է իրենց բժշկութեան ժամանակը, իրենց կողքին է հոգիներու Բժիշկը, ան՝ որ աստուածային սիրոյ դեղատոմսով եկաւ և իր սիրովը բուժեց մարմինները, բայց մանաւանդ մեղքին պատճառով տրտում ու սգաւոր սիրտերն ու հոգիները բուժեց աստուածային ներումին բալասանով, երկրի վրայ պատկերացնելով գալիք արքայութիւնը, ուրկէ ընդմիշտ բացակայ պիտի ըլլան մեղքը և անոր հետևանքները, որովհետև Աստուած **«անոնց աչքերէն ամէն արցունք պիտի սրբէ. այլևս ո՛չ մահ գոյութիւն պիտի ունենայ, ո՛չ սուգ, ո՛չ ողբ, ո՛չ ցաւ և ո՛չ ալ յոգնութիւն»** (հմմտ Յտ 21.4): Այն օրը, կը շարունակէ Եսային, բոլոր սգաւորները պիտի մխիթարուին, մոխիրի փոխարէն փառք պիտի ունենան, սուգի փոխարէն՝ ուրախութեան անուշահոտ իւղը, կոտրած հոգիի փոխարէն՝ զովութեան պատմուճան (Ես 61.2-3):

3.- Գերիներուն աւետելու, թէ արձակուած են իրենց կապերէն ու կապանքներէն, որոնց մէջ բանտուած էին իրենց հոգիներն ու մարմինները խաւարին կապանքներով: Որովհետև, ինչպէս կ'ըսէ 107-րդ Սաղմոյսը, անոնք **«մահաստուեր խաւարի բնակիչ դարձան, բանտերու խորը շղթայակապ չարչարուելով. որովհետև Աստուծոյ պատուէրներուն ընդդիմացան, արհամարհելով Բարձրեալին կամքը: Տաժանակիր աշխատանքով անոնց հոգին ճնշուեցաւ, տկարացան և ինկան, և չկար մէկը որ օգնէր: Իրենց նեղութեան մէջ ՏԻՐՈՋ աղաղակեցին, և Տէրը զանոնք փրկեց իրենց անձկութիւններէն: Զանոնք դուրս բերաւ մահաստուեր խաւարէն, փշրելով անոնց կապանքները»** (10-14): Իր ժողովուրդը Եգիպտոսի ստրկութենէն արձակող նոյն Տէրն է, որ հիմա կու գայ մեղքով կուրացած իր ժողովուրդը մեղքին և անմարմին Փարաունին՝ Չարին ստրկութենէն արձակելու, անոնց ծառայութեան լուծը խորտակելու, որպէսզի իրեն ապաւինողները բարձրագլուխ քալեն (Ղւ 26.13): Ճշմարիտ Արձակիչն է ան, որ **«մեզ սիրեց և իր արիւնով մեր մեղքերուն շղթաները փշրեց»** (Յտ 1.5), որպէսզի «Սատանային կողմէ գերուած» և մեղքով կարկամեալ հոգիներուն ու մարմիններուն ազատութիւն տայ (հմմտ Ղկ 13.16), անոնց պարանոցէն չարին լուծը հանէ և իր սիրոյ լուծը անցնէ, որպէսզի անոնք իրենց հոգիին հանգիստը գտնեն (հմմտ Օս 11.4: Մտ 11.29):

4.- Կոյրերուն տեսութիւն շնորհելու: Աչքը ստեղծող արարիչ Աստուածը ահա որպէս Օձեալ Տէր, որպէս Բժիշկ ու Փրկիչ կու գայ, **«որպէսզի չտեսնողները տեսնեն և տեսնողները կուրնան»** (Յհ 9.39): Ինչ լաւ արձանագրեր է Վարդանանց հերոսամարտի դիցազներգողը, Եղիշէ Պատմիչ, ժողովրդական իմաստութեան խտացումը. **«Աւելի լաւ է աչքով կոյր ըլլալ, քան՝ մտքով»**: Եւ մտքի կամ սրտի կուրութեան պատճառը դարձեալ մեղքն է: Մեղքով էր որ մարդը կորսնցուց Աստուծոյ տեսութիւնը, որ ունէր սկզբնապէս երանական դրախտին մէջ: Մեղքով է նաև որ մարդ կորսնցուցած է և կը կորսնցնէ ճշմարտութեան տեսութիւնը, որովհետև հպարտութիւնն ու նախանձը, չարակնութիւնն ու թշամութիւնը, կաշառքն ու ստութիւնը, ցանկութիւնն ու անիրաւութիւնը կը կուրցնեն մարդու միտքն ու սիրտը, կը խափանեն մարդու հոգևոր տեսողութիւնը, պատճառ դառնալով որ մարդ զրկուի Աստուծոյ երանական տեսութենէն, և կոյրերու պէս ապրի իր ներքին խաւարին մէջ, սպասելով անոր՝ Միակին, որ կրնայ բանալ աչքերը մարմինն, ինչպէս աչքերը հոգիին, Անոր, որ եկաւ մեր աչքերը բանալու առաքելութեամբ, և արդարև մեզ **«խաւարէն իր սրանչելի լոյսին կանչեց»** (Ա.Պտ 2.9), մեզի սորվեցնելով նոյնը ընել (հմմտ Հո 2.19):

5.- Եւ, ի վերջոյ, հարստահարուածներուն աւետելու, թէ հասած է ազատութեան ժամը, որովհետև արդէն հասած է երկինքի արքայութիւնը, հո՛ւ է Օձեալ Թագաւորը, երկինքին Տէրը, որուն ձեռքն է փրկութեան դուռը փակելու և բանալու բացարձակ իշխանութիւնը (հմմտ Յտ 3.7), փակելու երկրաւոր կեանքի դժուարութեանց և դժբախտութեանց ժամանակաշրջանը, և բանալու աստուածամերձ կեանքի մը երանութեան անվախճան ժամանակը. վերջ դնելու Աստուծմէ հեռու ապրուած երկրաւոր պանդխտութեան կարօտամաշ օրերուն, և սկզբնաւորելու հոգիին սպասող տունդարձի երջանիկ օրը. բուժելու մեղքով երկիր ինկած հոգիին կոտրած թևերը, և զայն վերստին սլացնելու դէպի բարձունքը յալիտենութեան, անմատոյց լոյսին հաղորդութեան մէջ ապրելու վերստին:

ՄԱՏԹԷՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ԳԼՈՒԽ 16

- Երկնային նշանի հայցում (Մր 16. 1-4)
- Փարիսեցիներու և սադուկեցիներու խմորը (Մր 16. 5-12)
- Ճշմարիտ դասանութին (Մր 16. 13-20)
- Յիսուսի կանխասացութիւնը իր մահուան և յարութեան մասին (Մր 16. 21-23)
- Յիսուսին հերևելոյ պայմաններ (Մր 16. 24-28)

ԿՈՅՐԵՐԸ ՆՇԱՆ ԿԸ ԽՆԴՐԵՆ (Մտ 16.1-4)

Մատթեոսի ատարարանի այս համարներուն մէջ կը պատմուի, թէ ինչպէս փարիսեցիներն ու սադուկեցիները եկան Յիսուսի մօտ, զինք փորձելու, որ երկնքէն նշան մը ցոյց տայ: Յիսուս կը պատասխանէ. **«Չար և շնացող սերունդ մը նշան կ'ուզէ, և սակայն իրեն նշան պիտի չտրուի, բացի Յովթան մարգարէի նշանէն»:**

Մէկու մը հանդէպ թշնամանքը, անհրաժեշտութեան պարագային, տարօրինակ բարեկամութիւններ առաջ կը բերէ: Իսկապէս, տարօրինակ երևոյթ է փարիսեցիներու և սադուկեցիներու միախմբումը. անոնք տրամագծօրէն հակառակ բնեւորներու վրայ կը գտնուէին, թէ քաղաքական և թէ հաւատալիքներու հարցերու մէջ: Փարիսեցիները կ'ապրէին դպիրներու սահմանած և բանաւոր օրէնքներու համաձայն, սադուկեցիները կը մերժէին օրէնսգէտներու օրէնքը ամբողջութեամբ, և կ'ընդունէին Ս. Գիրքի գրաւոր օրէնքները միայն: Փարիսեցիները կը հաւատային հրեշտակներուն և յարութեան, սադուկեցիները՝ ոչ. հակադրութիւն մը, որ Պօղոս առաքեալը լաւագոյն ձևով օգտագործեց ատենախոսքի առջև իր դատարարութեան ատեն (Գժ 23:6-10):

Փարիսեցիները քաղաքական խմբակցութիւն չէին, և պատրաստ էին ապրիլ ցանկացած իշխանութեան տակ, որ թոյլ կու տար ընթանալ իրենց կրօնական սկզբունքներով. սադուկեցիները, հարուստ ազնուականներ ըլլալով, համագործակցողներ էին հռոմէական իշխանութեան հետ, պահպանելու իրենց հարստութիւնն ու առանձնաշնորհումները: Փարիսեցիները կ'ակնկալէին Մեսիան, սադուկեցիները՝ ոչ: Նման հակոտնեայ երկու խումբեր անհնար էր, որ ի մի գային, բայց Յիսուսը վերացնելու ցանկութիւնը միաւորեց զիրենք:

Անոնց ցանկութիւնը նշանի մը ականատես դառնալն էր: Հրեաները, մարգարէի մը կամ առաջնորդի մը պատգամի իրայատկութեան առհասարակեան անոնց կողմէ արտասովոր նշանի մը մէջ կը գտնուէին, և կը պահանջէին զայն (Մտ12.38-40): Յիսուսի պատասխանին մէջ նշանը առկայ է, եթէ անոնք կարենային տեսնել: Անոնք եղանակային նշաններու գիտակներ էին. օրինակի համար կ'ըսէին. **«Երեկոյեան կարմիր երկինքը հովիտին համար ուրախութիւն է. սուսուրեան կարմիր երկինքը հովիտին համար նախազգուշացում է»:**

Յիսուս անոնց կու տայ Յովթան մարգարէին նշանը: Յովթանը այն մարգարէն էր, որ Նինուէացիները չար ճանապարհէն ու չար գործերէն դէպի Աստուած դարձուց. անոնց համար նշանը, որով անոնք դէպի Աստուած դարձան, երբեք ալ կէտ ձուկին Յովթանը կու տալու իրողութիւնը չէր, որուն մասին անոնք ոչինչ գիտէին. Յովթանն ալ զայն չգործածեց իր կոչին ժամանակ: Յովթանի նշանը իր անձն էր և Աստուծմէ ստացած իր պատգամը. մարգարէի և պատգամի միաձուլումն էր, որ Նինուէի ժողովուրդին կեանքը փոխեց:

Հետևաբար Յիսուս կ'ըսէ, որ Աստուծոյ նշանը Յիսուս ինք է և իր պատգամը: Ճշմարտութիւնն է, որ Քրիստոս Աստուծոյ վերջին խօսքն էր, և իրմէ այն կողմ Աստուծոյ յայտնութիւն չկայ. սա է Աստուծոյ պատգամը բոլոր անոնց, որոնք կը տեսնեն Աստուծոյ յայտնած նշանը. ասիկա նախազգուշացնող ճշմարտութիւն է. եթէ Յիսուս չի կրնար մարդիկը կանչել, ապա ոչ մէկ բան կրնայ, եթէ Յիսուս չի կրնար համոզել մարդը, ապա ոչ ոք կրնայ, եթէ մարդիկ Աստուած չեն կրնար տեսնել Յիսուսի մէջ, ապա անոնք Աստուած չեն կրնար տեսնել ոչ մէկ տեղ և ոչ մէկուն մէջ: Երբոր մարդիկ կը հակադրուին Յիսուսին, կը հակադրուին Աստուծոյ վերջին խօսքին և Աստուծոյ գերագոյն կոչին. և եթէ այդպէս է, ապա ինչ պիտի պատահի այն մարդուն, որ կը հրաժարի վերջին պատեհութենէն, ՄԵՐԺԵԼ՝ ՎԵՐՁԻՆ ԽՕՍԲԸ ԵՒ ՎԵՐՁԻՆ ԿՈՉԸ:

